

Duitsland wil misbruik katholieke kerk aanpakken

Debat over verjaringstermijn en schadevergoedingen

Achtergrond - 9 maart 2010

Het misbruik binnen de katholieke kerk blijkt zo omvangrijk, dat de Duitse overheid hardere maatregelen wil nemen. Justitie onderzoekt of de verjaringstermijn kan worden verlengd. Net als in Nederland maken in Duitsland steeds meer voormalige koorknappen en scholieren melding van misbruik op katholieke instellingen.

Op de Odenwaldschule in Hessen komen dagelijks nieuwe meldingen van misbruik binnen. De school probeert zelf te achterhalen wat er is gebeurd. Zo heeft de directeur 900 brieven gestuurd naar leerlingen die er tussen 1970 en 1985 les kregen. Daarin biedt de schoolleiding excuses aan en vraagt de leerlingen zich te melden als ze zelf slachtoffer van misbruik waren.

Ook bij andere katholieke instellingen groeit het aantal meldingen van misbruik. Het openbaar ministerie in Düsseldorf doet inmiddels onderzoek naar 17 voormalige medewerkers van een school voor gehandicapten en moeilijk opvoedbare kinderen in die plaats. Het zou onder meer gaan om misbruik van autistische kinderen.

Ratzinger

Extra media-aandacht krijgen de meldingen van oud-koorleden van de Regensburger Domspatzen tegen een van de internaatsleiders. De broer van de huidige paus, Georg Ratzinger, was daar jarenlang dirigent. In de krant *Passauer Neuen Presse* spreekt hij zijn afschuw uit over het gedrag van de internaatsleider. Die zou zijn leerlingen hebben mishandeld en misbruikt.

Ratzinger zegt dat hij tijdens concertreizen van zijn koorleden wel eens iets had opgevangen over hoe het er op het internaat aan toe ging. Dat ging volgens de dirigent niet over seksueel misbruik en het was nooit zoveel "dat ik dacht dat ik iets moest ondernemen." Ratzinger geeft toe dat hij in de jaren zeventig zijn pupillen zelf ook wel eens een draai om de oren gaf. Dat was toen normaal, zegt hij.

Verjaringstermijn

Duitse politici debatteren al een aantal dagen over de verlenging van de verjaringstermijn voor seksueel misbruik. Strafrechtelijk bedraagt die nu 5 tot 10 jaar, gerekend vanaf het moment dat het slachtoffer volwassen is. Volgens minister van Justitie Leutheusser-Schnarrenberger (FDP) is het juridisch moeilijk die termijn aan te passen. Maar civielrechtelijk, dus als het gaat om schadevergoedingen, ziet de minister wel mogelijkheden. Daarvoor is de verjaringstermijn nu gemiddeld drie jaar. Meerdere partijen willen dat veranderen in 30 jaar, mede omdat het slachtoffers van misbruik soms decennia kost voordat ze erover kunnen praten, aldus minister van Onderwijs Annette Schavan (CDU).

Leutheusser-Schnarrenberger wil dat de katholieke kerk veel consequenter gaat bijdragen aan de opheldering van het misbruik. Ze uitte op de Duitse radio scherpe kritiek op het Vaticaan, dat volgens haar het zwijgen over het misbruik in stand houdt. Zo noemde ze een kerkrichtlijn uit 2001 die bepaalt dat gevallen van misbruik, ook hele zware, onder de geheimhouding van de paus vallen en niet aan overheidsinstanties als justitie mogen worden gemeld.

Schadevergoedingen

Daarnaast eist de minister dat de kerk vrijwillig bijdragen levert voor een financiële schadevergoeding aan de slachtoffers, zoals "in de gevallen die juridisch al verjaard zijn", aldus Leutheusser-Schnarrenberger in de *Süddeutsche Zeitung*.

Verschillende Ronde Tafel Overleggen moeten de betrokkenheid van de katholieke kerk vergroten. De ministeries van Onderwijs en Gezinszaken hebben een overleg gepland op 23 april met kerken, welzijnsorganisaties, artsen, leraren en vertegenwoordigers van deelstaten en gemeentes. Zij willen onder andere andere duidelijke gedragsregels opstellen voor misbruikgevallen. De Duitse bisschoppenorganisatie heeft inmiddels verklaard aan deze Ronde Tafel aan te schuiven.

Leutheusser-Schnarrenberger is niet uitgenodigd. Zij wil een eigen Ronde Tafel Overleg met vertegenwoordigers van de katholieke kerk over schadevergoedingen voor slachtoffers. Volgens haar gaat opheldering van de misbruikgevallen nu voor preventie, aldus de minister in de *Passauer Neuen Presse*. Vooralsnog weigeren de Duitse bisschoppen aan dit overleg mee te doen, omdat er geen andere maatschappelijke groeperingen aan deelnemen. Volgens de bisschoppen speelt het misbruik niet alleen binnen de katholieke kerk.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/442/duitsland-wil-misbruik-katholieke-kerk-aanpakken>